

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 06.09.2022

Vår ref.: 202207814-1 Oppgis ved henvendelse

Organisering og kompetanse hos vindkraftkonsesjonærene i driftsfasen – Informasjon og kartlegging

1 Hensikten med brevet

NVE vil her orientere og veilede om regelverket som setter rammene for hvem som skal være konsesjonær i driftsfasen, og om krav og forventninger til organisering og kompetanse hos vindkraftkonsesjonærene. Vi ønsker også å kartlegge dagens organisering hos de som har vindkraftkonsesjoner.

Bakgrunnen er at NVE i flere tilfeller har hatt utfordringer med å finne fram til de personer hos vindkraftkonsesjonærene som skal delta på tilsyn eller som vi ønsker å kontakte for oppfølging av vindkraftverk i drift. Det samme gjelder ved registrering og oppfølging av vindkraftverk som er KBO-enheter. NVE opplever videre utfordringer knyttet til videreføring av kunnskap hos vindkraftkonsesjonærene ved oppstart av driftsfasen. NVE mottar også spørsmål fra flere vindkraftkonsesjonærer om hvem som bør ha anleggskonsesjonen i de tilfellene hvor konsesjonærselskapet ikke har ansatte.

2 Krav til organisering og kompetanse hos vindkraftkonsesjonærene

Det er særlig tre regelverk som setter rammer for hvem som skal ha anleggskonsesjon i driftsfasen og hvilken kompetanse konsesjonæren må ha:

- Konsesjon for å bygge, eie eller drive anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi¹
- Plikter ved konsesjon for elektriske anlegg, tilgang til personell og kompetanse, og om internkontrollsystemer²
- Beredskapskrav for KBO-enheter til blant annet organisasjon og funksjoner, beskyttelse av driftskontrollsystem og bemanning av driftssentral.³

¹ Energiloven § 3-1 (lov av 29. juni 1990 nr. 50)

² Energilovforskriften §§ 3-5, 3-6 og 3-7 (forskrift 7. desember 1990 nr. 959)

³ Kraftberedskapsforskriften §§ 2-2, 4-2, 7-1 og 7-9 (forskrift 7. desember 2012 nr. 1157)

3 Konesjonen skal ligge hos selskapet som driver vindkraftparken

Det er forbudt å bygge, eie eller drive anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi uten konsesjon.⁴ Konsesjon gis som hovedregel til et selskap som både skal eie og drive anlegget.

Både som konsesjonsmyndighet, tilsynsmyndighet og beredskapsmyndighet, mener NVE det er viktig at konsesjonæren har sterk styring, tilknytning og kontroll med de elektriske anleggene. Dette av hensyn til oppfølging av beredskapsregelverket, til andre samfunnsviktige funksjoner tilknyttet elektriske anlegg, og for oppfølging av vilkår etter energilovgivningen.

I de tilfellene hvor eierskap og drift er skilt, skal konsesjonær være det selskapet som står for driften av anleggene. Selskapet som står for driften, må gjennom avtaler med eier sikres full kontroll med anleggene. NVE viser her til energilovens forarbeider:⁵

«Lovendringen innebærer ikke et generelt forbud mot å skille eierskap og drift for elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg. I de tilfellene hvor eierskap og drift er skilt, skal konsesjoner etter energiloven §§ 3-1, 3-2 og 5-1 innehas av det selskapet som står for driften av anleggene. Selskapet som står for driften må gjennom avtaler med eier sikres full kontroll med anleggene».

Dette innebærer at eier av vindkraftverket enten selv kan stå for den praktiske driften av anlegget, eller alternativt velge at konsesjonen skal flyttes til et driftsselskap som både har driftskompetanse og er sikret full kontroll med anleggene gjennom avtaler med eier. Dersom konsesjonær velger det siste alternativet, må det søkes NVE om overføring av konsesjonen til driftsselskapet.

En avtale om drift av anlegget må sikre at den som driver vindkraftverket skal ha mulighet til å gjennomføre alle tiltak som er pålagt i vilkår etter energilovgivningen, og at dette kan skje uten opphold for avklaring med eierselskapet. Avtalen må videre fastsette hvilket selskap som skal ta kostnadene med oppfølging av vilkår. Etter større skader på anleggene fra eksempelvis uvær m.m., oppstår behov for større investeringer for å sikre videre drift. Normalt tar eier av vindkraftverket disse kostnadene.

Konsesjonær skal til enhver tid kunne fremvise dokumentasjon for at kravene er oppfylt. Avtaler og beskrivelser av kontrollrutiner ved kjøp av tjenester i forbindelse med drift av vindkraftanlegget, skal fremlegges for NVE eller departementet på forespørsel.⁶

⁴ Energiloven § 3-1.

⁵ Ot.prp. nr. 62 (2008-2009) side 39.

⁶ Energilovforskriften § 3-6 tredje ledd.

4 Konesjonærens ansvar - kompetanse og tilstedeværelse

At man er vindkraftkonesjonær, innebærer at man er ansvarlig for at anlegget bygges og drives i henhold til konesjonsvilkår og annet relevant regelverk. Energilovforskriften stiller en rekke plikter knyttet til konesjon for elektriske anlegg. Konesjonæren plikter blant annet til enhver tid å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand. NVE presiserer at svakheter i kompetanse og koordinering under bygging og drift, kan føre til skader og medføre brudd på konesjonsvilkår.

4.1 Sentrale krav og forventninger til driften

Drift/vedlikehold, miljø og beredskap mv.

Energilovforskriften og vilkårene i den enkelte konesjonen stiller en rekke krav som skal oppfylles av de som har anleggskonesjon. Kravene gjelder drift, vedlikehold og modernisering⁷, miljø og landskap⁸, beredskap⁹, og nedlegging og rydding¹⁰. Etterlevelse av disse kravene forutsetter fortløpende oppfølging fra konesjonær og muligheter for oppfølging fra NVEs side. Kravene viser hva som forventes av den som driver vindkraftverket, både når det gjelder praktiske oppgaver som skal utføres og de egenskaper som den utførende skal ha. Dette innebærer blant annet at NVE til enhver tid kan få tak i den driftsansvarlige hos konesjonæren.

Tilgang på kompetanse

Alle vindkraftkonesjonærer må til enhver tid ha tilgang til personell med kompetanse til å ivareta ledelse, kontroll og praktisk drift.¹¹ Som nevnt i pkt. 3, må konesjonær til enhver tid kunne dokumentere at kravene er oppfylt.¹² Avtaler og beskrivelser av kontrollrutiner ved kjøp av tjenester må altså kunne fremlegges dersom NVE ber om det.

Internkontrollsystemer

Energilovforskriften stiller krav om internkontrollsystemer hos alle anleggskonesjonærer for å sikre at krav til miljø og landskap oppfylles.¹³ Det er også presisert i forskriften hva internkontrollsystemet som et minimum skal inneholde.¹⁴

4.2 Sentrale krav og forventninger til den driftsansvarlige

At vindkraftkonesjonene har en rekke vilkår som forutsettes løpende fulgt opp, krever at konesjonæren har en kjent, kompetent og ansvarlig ledelse. De krav og forventninger etter energilovforskriften som er beskrevet i pkt. 4.1, forutsetter oppfølging fra NVEs side,

⁷ Energilovforskriften § 3-5 bokstav a.

⁸ Energilovforskriften § 3-5 bokstav b.

⁹ Energilovforskriften § 3-5 bokstav c.

¹⁰ Energilovforskriften § 3-5 bokstav d.

¹¹ Energilovforskriften § 3-6 annet ledd.

¹² Energilovforskriften § 3-6 tredje ledd.

¹³ Energilovforskriften § 3-7 første ledd.

¹⁴ Energilovforskriften § 3-7 annet ledd.

og innebærer at NVE til enhver tid må kunne komme i kontakt med den driftsansvarlige hos konsesjonæren. ‘

Driftsansvarlig har ansvaret for alle typer praktisk oppfølging av den daglige driften av anlegget, konsesjonsvilkår og krav i energiloven med forskrifter:

- Ovennevnte krav tilsier at konsesjonærselskapet selv må ha ansatt eller ha avtale med en driftsansvarlig person, normalt kalt daglig leder. Som nevnt over, må den driftsansvarlig ha det samlede ansvar for all drift av vindkraftverket. Siden denne oppgaven skal følges opp kontinuerlig, vil konsesjonærselskapet også måtte ha ansatt, eller ha avtale med, en stedfortreder til den driftsansvarlige.
- Den driftsansvarlige må være kontaktperson mot NVE, og NVE må til enhver tid ha korrekte kontaktopplysninger for denne og for stedfortreder.
- Den driftsansvarlige bør beherske norsk og kunne stille opp i kraftverkskommunen på kort varsel.
- Personer ansatt i andre selskaper kan ha oppgaver innen drift av konsesjonærens anlegg, men den driftsansvarlige person må selv ha beslutningsrett, ha god oversikt over alt driftspersonell, og fortløpende følge opp deres arbeid.

5 Vindkraftkonsesjonærer som er KBO-enheter

Beredskapskravene etter kraftberedskapsforskriften gjelder kun for virksomheter som er KBO-enheter. Følgende virksomheter er KBO-enheter: ¹⁵

1. Virksomheter som eier eller driver anlegg, system eller annet som er klassifisert¹⁶
2. Andre virksomheter NVE har vedtatt er KBO-enhet.¹⁷

De vindkraftkonsesjonærene som er KBO-enheter, må i tillegg sørge for at krav i kraftberedskapsforskriften overholdes. Disse kravene gjelder blant annet organisasjon og funksjoner, en generell plikt til å beskytte driftskontrollsystem og bemanning av driftssentral.

5.1 Leders ansvar

Leder for virksomheter som er omfattet av kraftberedskapsforskriften¹⁸, har ansvar for at virksomheten er innrettet etter beredskapskravene i energiloven¹⁹, energilovforskriften²⁰ og at bestemmelser gitt i eller i medhold av kraftberedskapsforskriften²¹ oppfylles.

¹⁵ Kraftberedskapsforskriften § 2-1.

¹⁶ Klassifisering kan skje etter kraftberedskapsforskriften §§ 5-2 eller 5-7.

¹⁷ Kraftberedskapsforskriften § 1-3.

¹⁸ Kraftberedskapsforskriften § 1-4.

¹⁹ Energiloven kap. 9 Beredskap.

²⁰ Energilovforskriften § 3.5 bokstav c (beredskapsmessige hensyn)

²¹ Se referanse i pkt. 1.

5.2 Sentrale krav og forventninger til beredskap

Organisasjon og funksjoner

Kraftberedskapsforskriften stiller krav til at konsesjonærer som også er KBO-enheter, skal ha ansatt beredskapsleder, beredskapskoordinator og IKT-sikkerhetskoordinator.²² Det er virksomhetens leder som skal utpeke disse funksjonene i sin virksomhet. NVE viser til [veileder til kraftberedskapsforskriften](#) hvor det presiseres at disse funksjonene skal ligge internt hos KBO-enheten:

«NVE betrakter funksjonene beredskapsleder, beredskapskoordinator og IKT-sikkerhetskoordinator som en del av virksomhetens kjernevirksomhet innenfor området beredskap. Funksjonene kan altså ikke tjenesteutsettes eller deles mellom ulike virksomheter. Et unntak er i konsern der NVE tillater at konsernet innehar funksjonene beskrevet i § 2-2 på vegne av datterselskapene.

Formålet med å utpeke funksjonene er at KBO-enheten skal utvikle og bevare viktig kompetanse og kapasitet til å håndtere uønskede situasjoner, ulykker, skader og andre ekstraordinære situasjoner som utgjør en fare eller trussel for viktige anlegg og systemer. KBO-enhetene må ta hensyn til at kritisk viktige medarbeidere kan være forhindret fra å stille opp i en ekstraordinær situasjon og at en pågående situasjon kan vare over tid. Det må være utpekt stedfortredere som kan fylle de nevnte funksjonene slik at de alltid er operative. Når det ikke er tillatt å for eksempel dele IKT-sikkerhetsrollen mellom ulike virksomheter, så handler det også om at IKT-sikkerhetskoordinatoren ikke skal bli satt i en interessekonflikt mellom flere virksomheter. Effektiv beredskap krever klare ansvarslinjer. Dette kommer i tillegg til kravene i energilovforskriften § 3-6 om tilgang til personell.»

Personell som er satt til å utføre disse funksjonene, vurderes å ivareta virksomhetens kjernevirksomhet innenfor beredskap, og funksjonene kan derfor ikke tjenesteutsettes eller deles mellom ulike selskaper, med unntak av innad i et konsern.

Forskriften stiller ikke krav om at hver av funksjonene utgjør 100 % stillinger. Det viktigste er at de ansatte som skal fylle disse funksjonene, har tilstrekkelig kompetanse.

NVE må holdes løpende oppdatert om hvem som til enhver tid fyller de ulike funksjonene. Kontaktinformasjon om hvem som ivaretar hvilke funksjoner, må være oppdatert i Altinn for alle KBO-enheter. NVE har gitt ytterligere informasjon om fremgangsmåten ved innrapportering på NVEs nettside [her](#).

Kompetanse og personell

Alle KBO-enheter må ha personell med den nødvendige kompetansen som kreves for kunne håndtere ekstraordinære situasjoner på en sikker og effektiv måte.²³ For å dekke

²² Kraftberedskapsforskriften § 2-2.

²³ Kraftberedskapsforskriften § 4-2.

kravet til kompetanse og personell må det foreligge en plan som angir kompetansebehov, og som omfatter eget og innleid personell. NVE viser til [veileder til kraftberedskapsforskriften](#):

«Håndtering av ekstraordinære situasjoner på en sikker og effektiv måte, betyr sikkerhet for at personell ikke skades, at personellet har den kompetansen som er nødvendig for oppgaven, og at metoder og utstyr er de rette og fungerer effektivt. ...

KBO-enheter bør lage en prioritert oversikt over hvilke funksjoner som alltid må ivaretas for å holde driften gående, og spesielt de som er viktige i ekstraordinære situasjoner. Personellplanen skal inkludere de personene som har denne kompetansen. Behovet for personell kan omfatte blant annet kriseledelse, reparasjon, gjenoppretting av drift og å holde driftskontrollfunksjoner i gang.»

Ytterligere tilgang på personell med kompetanse kan sikres både gjennom pålagt overtid for eget personell, avtale om innleid personell eller gjennom samarbeidsavtaler. Når KBO-enheter velger å bruke innleid personell med nødvendig kompetanse, må det inngås en bindende avtale om sikker tilgang til dette personellet.

Beskyttelse av driftskontrollsystem

KBO-enheter med driftskontrollsystem som styrer og overvåker klassifiserte anlegg må sørge for at systemet til enhver tid virker etter sin hensikt og må beskytte driftskontrollsystemet mot alle typer uønskede hendelser.²⁴

Driftskontrollsystemer omfatter driftssentraler, utstyr, nettverk, datarom, sambandsanlegg og øvrige anlegg og rom, systemer og komponenter som ivaretar driftskontrollfunksjoner.²⁵ Driftskontrollfunksjoner er alle organisatoriske, administrative og tekniske tiltak for å overvåke, styre og beskytte anlegg i kraftforsyningen.²⁶ Det tillates ikke at eksterne leverandører som ikke er KBO-enhet, utfører driftskontrollfunksjoner i nettanlegg eller produksjonsanlegg.²⁷

Dette betyr at dersom vindkraftkonsesjonærer som er KBO-enheter ønsker å tjenesteutsette driftskontrollfunksjoner, må leverandøren som overvåker eller styrer det klassifiserte anlegget være KBO-enhet. Overnevnte krav begrenser imidlertid ikke mulighetene for samarbeid mellom KBO-enheter for utøvelse av driftskontrollfunksjoner.²⁸

²⁴ Kraftberedskapsforskriften § 7-1 første ledd.

²⁵ Kraftberedskapsforskriften § 7-1 annet ledd.

²⁶ Kraftberedskapsforskriften § 7-1 tredje ledd.

²⁷ Kraftberedskapsforskriften § 7-1 fjerde ledd.

²⁸ Se NVEs veileder til kraftberedskapsforskriften § 7-1 [her](#).

Bemanning av driftssentral

KBO-enheter må til enhver tid ha tilstrekkelig og tilgjengelig autorisert personell med nødvendig kompetanse, slik at driftskontrollfunksjonen kan utøves uten ugrunnet opphold.²⁹

Dette betyr at konsesjonær må gjøre en vurdering av hva som er nødvendig kompetanse for å utføre driftskontrollfunksjoner og autorisere personell som har kvalifikasjoner og er sikkerhetsmessig egnet. Kompetansekravet innebærer fagkunnskap om tekniske anlegg og om driftskontrollsystemet, oversikt over forsyningsområdet, inngående kjennskap til virksomhetens beredskapsplanverk og prosedyrer for håndtering av kompliserte feilsituasjoner, kompetanse i krisehåndtering og språkkunnskaper i norsk og engelsk.³⁰

4 Kartlegging - spørreundersøkelse

For å kartlegge hvordan vindkraftkonsesjonærer organiserer seg i driftsfasen ønsker NVE tilbakemelding fra alle vindkraftkonsesjonærer på vedlagt spørreundersøkelse.

NVE vil på grunnlag av denne kartleggingen vurdere om det er behov for å følge opp kravene og forventningene beskrevet i dette brevet ytterligere. For eksempel vil NVE vurdere om vi skal be enkelte vindkraftkonsesjonærer om å få tilsendt avtaler som dokumentasjon på at kravene som gjelder tilgang til kompetanse er oppfylt.

Skjema for spørreundersøkelsen finner du her: **Spørreundersøkelse**

NVE ber om svar innen 30.09.2022.

Kontaktpersoner: Asle Selfors og Eldri Naadland Holo (KBO-spørsmål).

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Kristian Markegård
direktør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

²⁹ Kraftberedskapsforskriften § 7-9 første ledd.

³⁰ Se NVEs veileder til kraftberedskapsforskriften § 7-9 [her](#).

Mottakerliste:

TROMS KRAFT PRODUKSJON AS
SANDØY VINDKRAFT AS
TRØNDERENERGI KRAFT AS
JÆREN ENERGI AS
ARCTIC WIND AS
VINDKRAFT NORD AS
Hitra Vind AS
Smøla Vind 2 AS
SOLVIND PROSJEKT AS
TYSVÆR VINDPARK AS
MIDTFJELLET VINDKRAFT AS
ZEPHYR AS
HARAM KRAFT AS
NTE ENERGI AS
ÅNSTADBLÅHEIA VINDPARK AS
KVALHEIM KRAFT DA
LISTA VINDKRAFTVERK AS
SOLVIND ÅSEN AS
VARANGER KRAFTVIND AS
AUSTRI KJØLBERGET DA
AUSTRI RASKIFTET DA
LUTELANDET ENERGIPARK AS
NORSK VIND SKINANSFJELLET AS
Bjerkreim Vind AS
TONSTAD VINDPARK AS
GULESLETTENE VINDKRAFT AS
BUHEII VINDKRAFT AS
RØYRMYRA VINDPARK AS
VARDAFJELLET VINDKRAFT AS
NORSK VIND EGRSUND AS
FOSEN VIND DA
KJØLLEFJORD VIND AS
SØRFJORD VINDPARK AS
TELLENES VINDPARK AS
ASKO FORNYBAR AS
MARKER VINDPARK AS
STORØY VINDPARK AS
EWZ MÅKAKNUTEN VIND AS
HAMNEFJELL VINDKRAFT AS
Falck Renewables Vind AS

DALANE VIND AS
TROMSØ VIND AS
UNITECH OFFSHORE AS
TRØNDERENERGI VIND AS
VIMLE AS
NJORDR AS
RAUDFJELL VIND AS
ØYFJELLET WIND AS
RWE WIND NORWAY, BRANCH OF RWE WIND NORWAY AB
EWZ STIGAFJELLET VIND AS
GISMARVIK VINDKRAFT AS
ODAL VINDKRAFTVERK AS
ROAN VIND DA

Kopimottakerliste:

Energi Norge
Olje- og energidepartementet
NORWEA
KS Bedrift
Landssammenslutninga av norske vindkraftkommuner